зала 7 36
шкафъ 9
полка 5 №125

Татар.
2-8944

اجزا اولارق نشر قیلنه‌جق

علم حال طبی
هم
دین حکمتلری

"الفت" و "تلمیذ" محرری عبد الرشید عمر ابراهیمف اثریدر.

طبع اولندی ۲ ایول ۱۹۰۶ سنه

تکرار باصمق حقی صاحبنه مخصوصدر.

بهاسی ۱۰ تین

طبع اولندی عبد الرشید بن عمر ابراهیمف مطبعه‌سنده
س.-پتربورغده غلازفسکی اورامده ۱۲ خانه‌ده

Типографія А. О. ИБРАГИМОВА. С.-Петербургъ, Глазовская 12.

Из фондов Российской национальной библиотеки

[Учитель-школ
катехизис]

Ибрагим, Габдрашит

Из фондов Российской национальной библиотеки

Татар.
Д-8944

اجزا اولارق نشر قیلنه‌جق

علم حال طبی
هم
دین حکمتلری

"الفت„ و "تلمیذ„ محرری عبدالرشید عمر ابراهیمف اثریدر.

طبع اولندی ۲ ایول ۱۹۰۶ سنه

تکرار باصمق حقی صاحبنه مخصوصدر.

Инв. №

بهاسی ۱۰ تین

طبع اولندی عبدالرشید بن عمر ابراهیمف مطبعه‌سنده
س.-پتربورغده غلازفسکی اورامده ۱۲ خانه‌ده

Типографія А. О. ИБРАГИМОВА. С.-Петербургъ, Глазовская 12.

Из фондов Российской национальной библиотеки

یا فتاح یا علیم

شریعت محمدیه‌نڭ حکمت‌که موافق بولغان امرلری حقنده بر آز سوز:

اهل انصاف هیچ انکار ایتمایه‌جکدر حقیقت هر کیمگه لازمدر. دکل یالغز انسانیت دعواسنده بولغان کشی‌لرگه، حتی جاهل عوام دخی حقیقتی آرزو ایدر، اوزی عمل قیلماسه‌ده حقیقت‌دن سوز سویلر، هر زمان حقیقت وحقلق دوغریلق دیگان سوزلرنی تکرار قیلور. حتی بتون مشهور جهان بولغان ظالم‌لرنڭ دخی اکثری اوز عملی‌نڭ حقیقت اولدیغنی دعوی قیلور.

بو حقیقتی ایزلگان آرایان یر یوزنده دوران ایدن طالب حق سیاحلر، اوزلرینه نه قدر زحمت ومشقت‌لرنی تحمل قیله‌لر، همه‌سی دیرلرکه: حقانیتی آرادم، حق‌لقنی ایزله‌دم، مقصودم حقانیتی میدانه قویمقدر.

هر کیم حقیقتی آرار ایسه، هیچ شبهه‌سز اولا اوز نفسی‌نڭ راحتنی

Из фондов Российской Национальной библиотеки

تأمين ايچوندر، صوڭره اوزى برلان برابر ير يوزنده ياشامقده بولغان نوع
بنى آدم‌نڭ رفاه حال واستراحتنى كوزتمكدر. بر عالم علمنى شاگردلرينه
اڭلاتمق اوچون هفته‌لر، آيلر، يل‌لر ايله تعليم يولنده زحمت چكديسه،
مقصودى حقيقتى آڭلاتمق‌در، بر محرر ويازيچى: صحيفه‌لر، كراسه‌لر،
جلدلر تولديروب يازو يازار ايسه، مقصودى حقيقتى افاده ايتمكدر. بر
خطيب منبر اوزرنده طاوشلرى قصلغانچه قچقروب وعظ نصيحت ايدرسه،
مقصودى حق‌لقنى اعلام ايتمكدر.

بر كاذب دخى اوز مقصدينه مبنى صرف يالغان بولغان بر نرسه‌نى
دعوى قيلسه، مقصدنى ميدانه كتورمك اوچون حقيقت اولديغى
اثباته چاليشر.

حقيقتى انكار ايدنلرده هيچ بر وقت حقيقت‌نڭ عدم لزومنى
دعوى قيلمازلر، بلكه اوزلرنڭ باطل‌لرنى ميدانه قويمق اوچون حقيقتى
ستر ايدرلر. بعض وقت‌لرده اهل ضلال حقيقتى ستر ايده‌مز،
انكارده ايده‌مز، فقط حقيقتى قبول ايتمكده مكابره وعنادلق قيلور، نتاكه
مشهور انگليز محررلرندن موسيو كارليل جنابلرى، «مجاهدلر تاريخى»
نام اثرنده حضرت محمد عم نبوتنى اثبات بعدنده ديركه: «محمد حق
پيغمبردر، پيغمبرلكنده شك يوقدر، بگا فقط سن محمدى‌لكى قبول ايله
ديسه‌لر، من اوزم محمدى اولمق استه‌ميورم، بنم اوچون محمديلكدن

Из фондов Российской национальной библиотеки

مجوسیلك افضلدر.» اشته بو آدم حقیقتنی انکار ایتمیور، بلکه حقیقتی اوزی اثبات ایتکان بعدنده، بن قبول ایده‌میورم دیر. انسانیت دخی حقیقت ایله قائم اولدیغی حالده، ضلالت، عناد ومکابره سایه‌سنده انسانیته دخی مانع اوله‌در.

بو زمانده مدنیت دعواسنده بولغان اقوام غربیه شو عناد ایله مبتلا اوله‌رق معنای مدنیته دخی مخالف حرکت ایتمکده‌درلر.

مدنی دیمك شهر خلقی دیمکدر. مدنیت‌نڭ اصطلاحی شرعی معناسی: بر قانون ونظامغه تابع اوله‌رق، او امر نواهی‌گه اطاعت ایتمك دیمکدر. زیرا قانون شرعی هر بر منفعتنی جالب وهر ضررنی دافع وانتظامنی محافظه اوچون وضع اولنمش بر حقیقت‌در. ایکنچی معنا ایله مدنیت بر قوهٔ جامعه‌در که؛ انسانلرنڭ شهرگه اجتماعلرندن حاصل اولور. بو قوهٔ جامعه‌نڭ محافظه‌سی حقیقت ایله قائمدر. اشته بو حقیقت دخی اسلامیت‌نڭ هر امرنده ونهینده لمعان ایدر. اسلامیت‌نڭ بتون اساس و بناسی تمام تمام حقیقت اوزره قورلمشدر.

اساس دین مبین اسلام بولغان ادلهٔ اربعه بزنڭ بو دعوامزی هر عاقل منصف عندنده اثبات ایدر. شرع شریف‌نڭ واضعی الله‌در، حضرت پیغمبر شول اللهنڭ امرنی خلقغه ایرشدرمك اوچون اورته‌ده بر ایلچی‌در.

آتا آنا بالانڭ دائما یخشی اولمه‌سنی آرزو ایدر، بالاسینڭ یخشی اولمه‌سنی ایستر. فقط آتا آنانڭ بو آرزولری بالادن بر منفعت وفائده امیدیله دکلدر، بلکه یالگز بر مرحمت‌در، حتی بیك کوب آتالر، زیان وضررنی هر کون وهر ساعت کوزی ایله کورسه دخی، بالاسینڭ یخشی‌لغنی وصلاح حالنی آرزو ایدر. بالانڭ هر تورلی گناهی‌نڭ همه‌سنی ستر ایتمکه اجتهاد ایدر.

ارحم الراحمین الله تعالی‌نڭ امر وفرمان‌لری جمله‌سی، عموم بنده‌لرنڭ سعادت دنیوی‌یه واخراویه‌لری اوچون، فائده‌لی بولغان‌لرنی توتمق عمل ایتمك، ضررلی بولغان‌لرندن صاقلانمق اجتناب ایتمك اوچون‌در. بو ایسه یالغز الله تعالی طرفندن بر مرحمت وشفقت الهی‌در. شول ارحم الراحمین سبحانه وتعالی‌نڭ شفقتی عموم اولاد بنی آدمنی شامل، وعموم بنده‌لرنڭ سعادتی اوچون کافل اوله‌جغی شبهه‌سزدر.

اهل انصاف اسلامیت‌نڭ تعلیمات الهیه اولندیغنی ملاحظه ایدوب، هر جهتنی اوزن اوزن ملاحظه ایدرسه: حقیقت، انسانیت، مدنیت، اسلامیت همه‌سی بر اولدیغنه قناعت ایدر.

حکمت دخی حقیقت ایله مناسبت تامه‌سی اولدیغی مقرردر «الحکمة ضالة المؤمن اخذها حیث وجدها» حدیث شریفی دخی بونی مؤیددر.

البته حقیقتنی آرامق بولمق مشکل وآغر بر شیدر، هر کس حقیقتی ایزلر، لکن بعضلری تابارلار بعضلری یوق. حقیقت بر کره قولده اولورسه بعد مشکل‌لرنڭ آچقچی دیمک‌در.

باطل‌نڭ بطلانی اثبات اوچون حقیقت‌نڭ وجودی لازمدر، حقیقت اولمزسه باطل‌نڭ بطلانی معلوم اولمز: آق قارا، آیدنلق قارانلق، عدالت ظلم، یخشی، یمان؛ حسن قبح وامثالی اضداد همه حقیقت ایله اڭلاشلیور.

حقیقت آدم بالاسینه اوزینڭ آدم ایکانی معلوم ایدر. آدم هر شینی حقیقت ایله اڭلار.

آدم بالاسی بلمگان نرسه‌سینه هر زمان دوشمان اولور. شونڭ اوچون بعض آدملر حقیقتی اعتراف ایتمکده تردد ایدر وبعض حقیقتکه قارشی کیتدیکنی بلماز، والا اصل حقیقتی ستر ایتمک ممکن دکلدر. حقیقت بر جوهر معلومدرکه هیچ بر وقت تبدل ایتمز. اصل منبع ومنشأ حقایق قرآن کریمدر. قرآن کریم کلام الهیدر الله سوزیدر. کافرلر، حاشا ثم حاشا قرآننی محمد علیه السلام سوزیدر دیرلر. هر کیم شولای اعتقاد ایدرسه کافردر. حضرت پیغمبر قرآن‌نی بنده‌لره تبلیغ ایتمک اوچون آراده یالغز بر واسطه‌در. والا اوزی اوقومق یازمقدن عاجز اللهنڭ بر بنده‌سیدر. بزنڭ کبی آدم بالاسیدر. قرآن کریم کبی الی یوم

Из фондов Российской национальной библиотеки

القیامه دستور العمل اولان بر کتابی تنظیم ایتمك طاقت بشریه‌دن دکلدر. قرآن کریم‌نڭ بڭ اوچ یوز سنه‌دن برو بلا تبدیل ولا تحریف صدور ناسده محفوظ اولنمه‌سی، خصوصاً لسان عربدن بی خبر اولاد عجم‌نڭ، بر کلمه‌سنی دخی آڭلامیه‌رق بویله بر جسیم کتاب‌نڭ نظم جلیلنی نفیسلرینه هیچ ملال کتورمیه‌رك حفظ ایتمه‌لری دخی ملاحظه اولنورسه (انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون) آیت کریمه‌سینڭ حکمتی ظاهر اولور. هله بو سنه‌لرده آوروپا علمالرینڭ حقایق اسلامیه‌ده تدقیقات اجرا ایتمه‌لری واسلامیتڭ یاپونیه‌لره قدر آیاق آتمه‌سی نظر اعتباره آلنورسه، هر کسنڭ آرامقده اولدیغی حقیقت حکم جلیل قرآن اولدیغنده هیچ شبهه قالماز. بعض مسلمان اسمنی کوترکانلر زندیقلر، خصوصا قزانده مشهور میسیونیر پینیگن تربیه‌سنی کورکان، حقیقت اسلامیت‌دن بی خبر، اوزلرینه (سوسیال دیموقرات) نامی بیرکان انسانیتدن بی بهره وجدان‌سز ایش‌سز کوچسز گمراهلر، حقیقت قدرنی تقدیردن عاجز کم عقل محروملر، دین مبین اسلامغه اطالهٔ لسان قیلسه‌لرده، اسلامیت علیهنده برچوق هذیانلر سویلاسه‌لرده، بونلر شول کشی‌لرنڭ جهالت‌لرندن والله تعالی حضورندن مطرود قارا یوراکلر اولدیغندن بشقه هیچ نرسه‌گه دلالت قیلماز.

بونلرنڭ اسلامیت علیهنده اطالهٔ لسان ایتمه‌لری ایله کروان آرقه‌سنده

ایت اورمه‌سی آراسنده فرق یوقدر. بو کبی حقیقت دوشمانلرینڭ انکارنده هیچ زیان یوقدر، حقیقت کینه حقیقت اوله‌رق باقی اولور.

بعض‌لر حقیقتی ابتدا انکار ایدرلرده بعد حق ظاهر اولوب اقراره مجبور اولورلر. علم دخی حقیقت ایله وجود بولمشدر. قرآن عظیم الشأن هر بر علوم وفنونی جامع اولدیغندن منبع حقیقتدر. شول سببدن امت محمدڭ هر نوع حرکات دینیه‌سی حکم قرآن اولدیغی جهتله، اوامر ونواهی همان علومنڭ طبی قسمنه تطبیق اولنورسه حقیقت دخی بر قات زیاده ظاهر اولور.

علماء کرام ذوی الاحترام حضراتنه هزار شکران اولورکه: دین مبین اسلامنڭ اساسنی عقل سلیم قبول ایدر درجه‌ده علوم وفنونه تطبیق ایتمشلردر، وقت و زمانیله منبع حقایق اولان قرآن کریم آیات بیناتی حکمیات وفلسفه‌سیله تشریح ایلمشلردر. شوراسی دخی زیاده‌سیله موجب شکراندرکه: هیچ بر عصرده علماء اسلام معارفه خدمتدن گیری قالمامشدر. هر فنده (ال یازیسی) قول برلان یازغان کتابلر من القدیم اسلام کتبخانه‌لرنده مملودر. بوندن مڭ یل، سکز یوز یل مقدم یازلمش کتابلرنڭ اصل نسخه‌لری الی یومنا هذا محافظه اولنمش واولنمقده‌در. مگر هر لازم اولان مسئله‌نی کیراك وقتده همان بولمق هر کشی‌گه نصیب ومیسر بولمایدر. بعض دین امرلرینڭ حکمتنی بلمك اوچون هر کشینڭ

Из фондов Российской национальной библиотеки

حالی کیلمایدر. شول سببدن بوعاجز علماء اسلام کتابلرندن انتخاب ایدوب، حکمیات دینیه‌نی مبین بر کوچك رساله، اوز تلمزده هر کیمگه آڭلانمه‌سی ممکن بولغان درجه‌ده یازمق نیت ایلدوم مقصودم یالغز اظهار حقیقت یولنده قولمدن کیلگان قدر بر خدمت ایتمکدر. البته بنم کبی بر عاجزنڭ قولندن کلور نرسه بیك آزدر، فقط بنم یازاچغم اوز معلوماتم اولمیوب، علماء اسلام اثرندن آلنمش برر نبذه‌در.

منم بو کتابچه‌ده یازه تورغان سوزلرم: دین اسلامده حلال، حرام، فرض، سنت، مباح ومکروه بولغان امور دینیه‌دن هر قایوسی‌نڭ فائده وضررلرنی کوستره‌جکدر. زیرا دین اسلامده مأمور بولغان کوب نرسه‌لر، عادتا بنده‌نڭ سلامتلکنی محافظه ایتمك اوچون بر نوع دوادر. منهی بولغان، محرمات دخی ضررندن بنده‌نی صاقلامق اوچوندر.

شونڭ اوچون بز بنده‌گه اول دنیاغه کیلگاچده لازم بولغان بر (ختان) سنت عملی‌نڭ فائده‌سنی بر آز بیان قیلوب اجرا اولنمدیغی تقدیرده زیاننی دخی کوستره‌جکز. بو خصوصده بولغان معلوماتمزنڭ کافه‌سی مسلمان طبیب حاذقلرینڭ اثرندن مأخوذدر.

ختان اسلامیتده سنت‌در حتی اکثر مسلمانلر مطلقا سنت تعبیر ایدرلرسه، ختان مراددر. تاتارلر سنتکه اوتورتمق دیرلر. ختان راس ذکر خارجنده خشفه بولغان سنت دریسنی کسمکدن عبارتدر. غلفه

Из фондов Российской национальной библиотеки

یعنی سنت دریسنی کسمکدن مقصود اصل نظافت پاکلکدور. غلفه کسلمەسە خشفه ایله غلفه آراسنده مادۀ جبنیه دیگان برنچار نسنه توپلانرده (فیموزیس) (پارا فیموزیس) دیگان ذکر تیشیکنده بر تارلق حاصل بولور، هم عدم نظافتدن رائحۀ کریهه ایله برابر بر خستەلق میدانه کلور عاقبة الامر غلفه ایله خشفەنڭ التهابلنمسینه سبب بولور ذکرنڭ دیشکلری طارلشور عاقبت بول خروجینه ضعیفلك کلور صوگره بر نیچه طاشلار حاصل اولوب سلامتلکی اوچون کلی زیان اولور ذکرده کانغرین خستەلغی پیدا اولور. نتیجەسی آلت تناسلنڭ ضعفیت تامەسینه وانقطاع نسله قدر تأثیری اولەچغی اطبا قاشنده مقرردر. شول سببدن بعض، اطبانڭ آوروپا حکمالرینڭ دخی سنت بولغان ختان عملیاتنی قبول ایلمکده اولدقلری شایعدر.

بو کبی حکمیات فنیەنڭ بوندن بڭ اوچ یوز سنه مقدم نظر اعتباره آلندرق دیانة سنت اولەرق قبول اولنمەسی دخی ملاحظه اولنورسه بونده اولان محسناتنی تصدیق اوچون انصافدن بشقه هیچ بر شی لازم دکلدر.

❁ (طهارت) ❁

عقل بالغ بولغان مسلمانغه نماز فرضدر. نمازی ادا قیلمق

اوچون طهارت شرطدر.

طهارت آبدست: ال ـ قول، یوز، آغز، بورون، باش، قولاق، ایكسه، آیاق كبی بدن‌نڭ هر وقت حركت ایدر فعال اولان قطعه‌لرنی صو ایله یایقامق و مسحدن عبارتدر. ظاهر قاراغانده بوراده یالغز بر نظافت كبی كورنسه‌ده، اصل اعضالرنڭ شول تعداد اولنمش قطعه‌لرندن مطلوب درجه‌ده كسب قوت ایتمك اوچون قانڭ لایقیله دورانی لازمدر. قان بو اعضالرده كوبراك یورورگه كیراك، قان جریانی اوچون مخصوص بر موازنه واردر، شاید شو موازنت بولنمه‌یه‌جق اولور ایسه، اعضالرنڭ صحتنه كیملك ونقصان كله‌جگی شبهه‌سزدور.

اشته شو جولان دمی موازنهٔ مطلوبه‌یه كتوره‌چك شی آبدستدر. آبدستده فوق العاده نظافتی محافظه ایدر. بر كیمسه طهارت اعضالرنی یایقاسه غسل ایلسه، نظافت اوچون جمیع بدننی یایقامش كبی اولور. حفظ الصحة نقطهٔ نظرندن طهارت‌نڭ منفعتی عموم اطبای مسلمین طرفندن تصدیق اولنمشدر.

اللرده‌گی طامرلار قول وبازو طامرلارینه قاراغنده نازكدر ایچنده بولغان قانده بیك آغر دوران ایدر یورور. شول سببدن اللر صو ایله یایقاندیغی زمان، دوران دم مطلوب درجه‌ده اوله‌چغی شبهه‌سزدر.

بونی آزغنه ملاحظه ایدرسه هر كیم بیك تیز آكلار. قان آزغنه

Из фондов Российской национальной библиотеки

توقتالغانده بنده بیهوش بولوب ایسی کیدوب بارسه همان یوزینه صو سیبه‌لر، هم صونی سیپکاچده همان هوشنه کیله. بو هر کیمگه معلوم بولغان بر تجربه‌دور. صووق صو قان‌نڭ همان یوروومسینه سبب اولور. بعض شونداى هوش‌سز بولغان‌لاردن قان هم آلدرالار، بوده بر طامردان قان‌نڭ بوشاتلماسی ایکنچی طامرده بولغان قان‌لارنڭ یورمه‌سی اوچوندر. صونڭ بدنه تماس ایتمه‌سندن قانده حرکت زیاده اولور بدنگه صو دوکلدیگی زمان صونڭ (بخار) پارغه انقلابندن صو دوکلدیگی یرده صالقن‌لق حاصل اولور. بر کشی‌نڭ تیرله‌دکدن صوڭره صووقدن خسته اولماسی دخی، بدنده‌گی تیرنڭ (بووغه) بخارغه منقلب اولماسندن، شول صو تیبگان یرنڭ صالقن‌لانمه‌سندن حاصل اولور.

بدنگه تیگان صونڭ سجاق اولماسیله صغوق اولماسنده دخی فرق عظیم واردر. سجاق صو دخی تیز بخاره منقلب اولور، صغوق صو ایسه طمرلرده قان دورانی ایچون بر منبه کبی تأثیر ایدر، شول سببدن دوران دم تزاید ایدر.

الل‌لر هر وقت هر اعضادن زیاده مستعملدر، شو حالده الل‌رده دوران دم‌گه احتیاج باشقه اعضالارغه قاراغانده دخی زیاده‌در، شول دوران دم سببلی الل‌رده قوت بلشقه اعضالاره نسبة دخی آرتق اولاجغندن بونلری هر دائم یایقامق سنت و مستحب اولمشدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

هر ابدست آلندیغی زمان آغزلره اوچ کره صو آلمق و مسواك استعمال ایتمك عملنه کلنجه منفعتی ظاهر و آشکاردر. یمك یدکدن صوکره دیشلرنك اوزرنده و آرالرنده آش قالاجغی مقرردر. بنده‌نك غداسی‌ده حیوانی و نباتی‌در هوا و حرارت و رطوبتك تحت تأثیرنده بولندیغی زمان تفسخ تعفن ایته‌جك صاصیه‌جك‌در. بو تفسخ عاقبت (نفس) صولوغه رایحهٔ کریهه ویره‌جگی کبی دیشلری چورودکدنصوکره آشاغان طعام لایقیله جیکنه‌لمدکندن مطلوب درجه‌ده هضم حاصل اولاماز. شول سببدن صحته زیان کلور، حتی حیات تهلکه‌یه دوچار اولور. بوندن باشقه اول دیشلر آراسنده صاصیغان ماده‌لر صو ایچکانده معده‌که کیدوب، معده‌نی دخی بوزار، معده‌نك بوزولمه‌سی صحتی مخرب اولاجغی شبهه‌سزدر. شو حالده آغز ایچینی تطهیر و پاك ایتمك دیشلرنك کرلرینی کیدرمك لازمدر. خصوصا آغز ایچینی صغوق صو ایله تطهیر ایتمك فائده اوله‌چغی هر نوع شبهه‌دن عاریدر.

بو زمانده دیشلری تمیزلمك اوچون مخصوص فورچه‌لر و دیش طوزلری پاروشوکلر استعمال اولنمه‌سی شایعدر. فقط بونلرنك‌ده ضرری منفعتندن زیاده‌در.

فورچه‌نك اعلاسی حیوان قیلی‌در. بو قیللرنك اکثری دائما نجاستده بولندقدن ماعدا هر تورلی خسته‌لقلر ایله تلف اولمش حیوانلرنك

Из фондов Российской национальной библиотеки

قیل‌لری تصادف ایده‌جکی‌ده معلومدر. بو قیل‌لرنڭ مادۀ حیوانیه‌دن اولمه‌سیده تعفنه تماماً یاردم ایده‌جکدر. حتی انسان عریض عمیق ملاحظه ایدرسه بو قیل‌لری آغزه آلماغه چیرکانر. نره‌ده قالدی خنزیر قیلی زیرا دیشی بتون خراب ایدر.

دیش طوزلری ایسه مرجان امثالی اجزای فردیه‌سی سرت و قاتی اولان ماده‌لردن اولوب بوده دیشلرنڭ محفظه‌سی اولان مینای‌سن دیگان دیش‌نڭ اوستندگی پارلاق قابنی ازاله ایدوب بر آن اول دیش‌نڭ چورمه سینه خدمت ایدر.

مسواك آغاچی ایسه نباتی اولدیغی اوچون هیچ بر وقت مینای‌سنی خراب ایله‌مز هم کندیسنده بر آجی مادۀ مره و قابضه اولدیغندن دیش ایتلرینه قوت ویره‌جکی‌ده معلومدر. مسواکده تعفنه صالح هیچ بر ماده اولمدیغندن مطلوب اولان فائده‌دن باشقه هیچ بر مضرت ملحوظ دگلدر. скорбутъ خسته‌لغنه گرفتار اولان‌لردن بعض کمسنه‌لره مسواك استعمالنی توصیه ایدوب، دیش ایتلرینڭ تکرار اوسدیکنی دوقتور حسین رمزی بك تجربه ایتمشدر.

بن حقیرده بالذات مسواك استعمالنی تجربه ایتمشم: مسواك استعمالندن دیشلرمده موجود اولان قوت، حالا یاشم ایللی‌یه کلدکده، هر نوع جوزلری فرمقده اصلا دیشدن بشقه بر آلته احتیاجم یوقدر.

بوروﻥ‌لره اوچ کره صو چکمک منفعتی ایسه، بونلرده هر وقت (زکام) ناصمروك حسته‌لغی بولنور، زکام اثری اوله‌رق بر طاقم چبانلر حاصل اولور. زکام‌نڭ متعدد سبب‌لری اولسه‌ده بریده هواده بولغان کوزگه کورنمی تورغان توزان‌لردر. بو توزانلر تنفس واسطه‌سیله بورونلرغه کرور، غشأ مخاطی تخریب ایدر، شونده زکام حاصل اولور صغوق صو مفردات طب‌نڭ بیاننه کوره مضاد التهاب اولدیغی اوچون زکامه مبتلا اولانلر صغوق صو ایله استنشاق ایدرلرسه همان زکام زائل اولور.

بعد یوز یایقامقده بولغان منفعتلری‌ده عرض ایدرز صغوق صو بشقه اعضالرغه نی قدر فائده‌لی ایسه، یوز ییقندیغی زمان کوز قاباقلره ویوزنڭ بشقه جزلرینه او قدر فائده ایدر. بونی تعریفه دخی حاجت یوقدر. کوزگه قان هجومنی دفع ایدر، کوزگه عارض اوله‌جق بر چوق حسته‌لقلری دفع ایدر. حتی استانبولده بر مسلمان کوز آغریسنه مبتلا اولوب، تداوی اوچون بر خرستیان دوقتورینه مراجعت ایتمش ایکان، دوقتور کوزنی باقدن صوکره دیمش‌که: مسلمان‌لار دائما آبدست آلارلر، آنلرده کوز آغریسی اوله‌مز، بن تعجب ایدرم سن بو خسته‌لغی نره‌دن آلدڭ بونی‌ده بالذات شول کشی اوزی حکایه ایدر.

قوللرڭ دیرسکلره قدر یایقا نمه‌سی ایله حاصل اوله‌جق منفعت‌ده

Из фондов Российской национальной библиотеки

شویلەدر: یوقارودە هم سویلادك هر دائم خدمت ایدن اعضا الدر، قول ایسە اللرنڭ محرکی اولدیغندن بوندە اولان طمرلر اللردە اولان طمرلرە نسبة قالون بولسەدە شعبەلرندە قان آغر حرکت ایدر شونڭ اوچون بویلە بر اعضانڭ صغوق صو ایلە یایقانمەسی عینا ال قوتنە یاردم ایدر.

صوڭرە باشە صو ایلە مسح ایتمکدە فائدە شودرکە: باشنڭ دائما صیجاق توتلمەسندن میەنڭ التهابی وباش آغریسی حتی نزول کبی وخیم خستەلقلردە اولور، شونڭ اوچون باشنی یومیە بر نیچە صغوق صو ایلە صالقنلاتمق کفایە ایدر. بلکە ایکسەگە مسح قولاقغە مسح ایتمکدە اولان خصلتلرنڭ فائدەسی همان باشقەدر.

آیاقلر بندەنڭ هر اعضاسنی یوکلاگان ایڭ مهم بر اعضا اولدیغندن هر اعضادن زیادە قوتە محتاجدر. شول حالدە صغوق صونڭ سببندن ایاق طمرلرندە قان دوران ایتمەسی الزم اولوب، علما اسلامنڭ هر دفعەدە مسحدن غسل افضل دیدکلریدە بونڭ اوچوندر.

ناقص الوضوء

طهارت بوزە تورغان نرسەلر

بول، مذی، و دینڭ بول یولندن، قان داخل و خارج بوندن،

و قاذورات و قنوات هضمیەده بولغان غازلر دبردن، ایرین و صاری صو کبك نرسەلرنڭ چبانلردن فلان چیقمەسی همه ابدستی بوزار. ابدستدن حاصل بولغان فائده بوقارووده بیان اولنمشدی. شیمدی شو مذکور مادەلرنڭ بو اعضالردن خروج و چیقمەسیله طهارت بوزولمەسینڭ وجهی، شول طهارت آلغانده قانده حاصل اولمش موازنت و اعتدالنڭ زائل اولمەسیدر. شویله قاندن باشقه مادەلرنڭ بولندقلری محللر آنلرنڭ خروجندن مقدم طغز اولور، نه زمان که چیقارسه اطرافی بوش قالورده بوندن بر کوشكلك قوتسزلك حاصل اولورده قاننڭ حرکتنده بولنان اعتدال زائل اولور، تکرار ابدست لازم اولور.

شافعی مذهبنده الی یاخود بدنی نا محرم خاتونه تیکسه دخی ابدستی بوزار، بونكده سببی وجود بشرده اولان قان حرکتنده اولان موازنەسنی شهوت اثریله دخی سریع غیب ایدر.

اوقوچیلره شونی دخی عرض ایدرز: بوراده بیان اولنمش اسبابڭ کافەسی ظاهریدر، و الا علماء اسلام اتفاقیله بونلرنڭ کافەسی امر تعبدیدر، شو حالده بر مسلمان اوچون بونلرنڭ اسبابنی تفتیشه هیچ حاجت یوقدر.

ارکان دین‌دن اولان نمازنك فائده‌سی

تکرار ایتمك لازمدر اسلامیت‌ده هر نه کبی اوامر الهیه واردر، جمله‌سی بزه مقبولدر. نه اوچون امر اولنمش حکمتی نه‌در؟ بونی تفتیشه حاجت یوقدر. فقط اوامر الهیه‌ده ذهن یورتمك ملاحظه ایتمك هر اموردە تفکر تذکر فائده‌دن خالی دکلدر.

هر کشیکه معلومدرکه: دائما مشغول بولغان اعضالار، باشقه اعضالره نسبة قوتلی اولور. مثلا هر وقت آغر نرسه کوتارگان کشیلرنڭ قوللاری، و هر زمان (وه‌لوسیپد) آیاق آرباسیله یورگان کشیلرنڭ آیاقلاری، باشقه اعضالارینه نسبة بیوجك و صاغلام اولور، هر اعضاگه حرکت ایلدکچه صاغلام اولور.

دنیاده ذهنی مشغول بولماغان کشی هیچ یوقدر، مکر صبی و مجنون لرنڭ ذهنلری مشغول اولماز. آدم‌نڭ ذهنی مشغول اولدقچه، ذهن‌نڭ موقعی بولغان (میه) بین کوب ایشلر، بین کوب ایشله‌دکچه، میه‌ده بولغان طمرلارده‌گی قانلار آرتق حرکت ایدوب، میه‌نڭ حجمی آرتار. میه زیاده‌لشدکچه باشقه اعضالرغه ضعیفلك کلور. ذهن نه قدر اش کورسه باشقه اعضالار شول قدر ضعیفلشر.

حتی و هلة عقلی ضایع بولغان کشیلرنڭ بینلری معاینه اولندقده

تحقق ایتمشدر که: میه‌نڭ بر قسمی کلیا آرتقان، ایکنجی طرفی بتونلای ضعیفلشکان، حکما شول حالدن استشهاد ایدرلرکه: ذهن‌نڭ کوب ایشلمه‌سی دگل باشقه اعضالارغه، حتی میه‌نڭ یاریمنه‌ده زیانی اولمشدر.
شونڭ اوچون دیرلرکه: مجنونلرنڭ مجنون اولمالارینه سبب، ممکن اولمیان بر شینی تفکر ایده‌رك، ادراکده عجزدن میه‌نڭ بوزولمه‌سیدر.

بنده‌نڭ اعضای سائره‌سنی تحریك ایدر باشقه ایش بولماسه، ذهنی دائما مشغول اولوب، وجود ضعیفلکینه سبب اولاجغی و بو سببدن وجود بشره هر نوع خسته‌لقلر طاری اولاجغی، حکما عندنده مثبتدر.

اشته شو حاله مقابل فی زماننا اوروپا علمالاری دائما اعضالاری حرکتلندرمك اوچون، (ژیمناستیك) فن تعلیم حرکات بدنیه اصولنی ایجاد ایتمشلردر. حتی مکتبده تحصیل ایدنلرنڭ ذهنلری دائما مشغول اولدیغندن، مکتب شاگردلرینه هر کون ژیمناستیك لزومنه قرار ویرمشلردر. اکر ژیمناستیك اصولی منفعتی تصدیق ایدرسك نمازده اولان ژیمناستیك‌نڭ قات قات فائده‌لی اولدیغنی انکاره یول قالماز.
اولا نمازدن مقدم واجب اولان ابدست، دوران دم اعتدالنه خدمت ایده‌جگی شبهه‌سزدر. قان‌لارنڭ حرکتی اعتدالندن صوڭره، حضور

قلب و تعدیل ارکان ایله قیلنه‌جق نمازده، اعضانڭ هر بر جزئی معتدل و مساوی اولارق حرکت ایدر، هیچ حرکت ایشمه‌گان بر اعضا قالماز، بو صورتله کونده بش مرتبه کمال اعتدال ایله اعضالرنڭ تحریك اولنمه‌سی، بتون حکمته مبنی اولدیغنده ذره قدر شبهه اولنه‌ماز.

بوندن ماعدا ژیمناستیك امر اختیاری اولدیغندن، آنی ایفا ایتمکده کیمسه‌ده ثبات ایده‌مز. اما نمازنڭ کونده بش مرتبه قطعی صورتده واجب اولمه‌سنی ملاحظه ایدرسك، بو امر الهی‌نڭ محضا بر صحت وجود و اداء شکران اوچون اولدیغندن، دوامی‌نڭ لزومی‌ده نظر اعتباره آلنمق درکاردر. شو حالده بزم اسلاملره ژیمناستیك لازم دگلدر.

صوم - روزه‌نڭ فائده‌سی

بنده‌نڭ هر بر اعضاسی حرکته محتاج اولدیغی کبی، استراحته دخی محتاجدر. شول جمله‌دن اویقو ٢٤ ساعت مدت ایچنده سکز ساعت یاخود شوڭا قریب بر استراحت، هر اعضا اوچون لازمدر. اگر بنده لازم بولغان وقتده وجودنه راحتلك بیرماسه، آز بر وقت ایچنده مجنون اولور. الله سبحانه وتعالیٰ بنده‌نڭ هر اعضاسنی خلق

ایلدیکی زمان، بو اعضالره ایکی وقت تعیین ایلمشدر: بری عمل حرکت وقتی، دیکریده استراحت وقتی‌در. اگر بر اعضاغه اوزینك وقتنده راحتلك بیرلماسه، صوڭره شول اعضانڭ ضعیف وخراب‌لغنه سبب بولور. بونی ملاحظه قیلمق اوچون علم فلانغه‌ده حاجت یوقدر، هر کیم اوزی آزغنه ملاحظه قیلورسه ظاهردر.

بنده‌نڭ سلامتلکی اوچون اعضالرنڭ اڭ لازم بولغانی آش (قازانی) معده‌در. بشقه اعضالرغه استراحت لازم اولدیغی کبی، معده‌گه هم استراحت لازمدر. معده‌گه بیرله تورغان استراحت هم، بر وقت معینده اولمق درکاردر. اشته شول حکمته مبنی اون ایکی آیدن عبارت بولغان سنه‌نڭ بر آینده، معده‌گه راحتلك بیرمك اوامر الهیه حکمتندندر.

اصل بنده‌نڭ وجودنی محافظه ایدن (آش قازانی) معده‌در. وقتلی وقت‌سز آشامقلردن معده‌ده هم بر نوع یورغونلق حاصل اولور، اگر معده‌گه وقتلی استراحت بیرلماسه، او زمان معده‌نڭ فسادنه وخرابنه سبب اولور. انسان موقت بر زمان اوچون آچ قالورسه هیچ بر زیان کلمز. شول سبب‌دن طبیب‌لر معده‌ده بر فساد علامتی کوررلرسه، (حمیه) پرهیز ایله امر ایدرلر. (الحمیه رأس الدواء) حدیث شریفی‌نڭ معناسیده بودر. البته رمضان شریفده سحرنڭ وافطارنڭ دخی غایت هضمی ینگل آشلردن اولمه‌سی، بو حکمته مبنی استحباب اولنمشدر.

فقط نه چاره بزنڭ کوزلرمزنی غفلت پرده‌سی قاپاتمش. هر امورده هر حکمت‌دن تغافل ایلدکمز کبی، رمضان شریفده دخی معده‌گه راحتلك بیرمك دگل، معده‌گه بر سنه‌ده قالغان اون بر آینده کورمگان عذابنی کورسته‌مز، سحرده مایلی آشلر، آنڭ آرتوندن هیچ هضمغه میدان بیرماینچه یاتوب یوقلامقلر، همه‌سی خلاف حکمت خلاف مصلحت‌در. علما اسلام بونلرنڭ کافه‌سنی بوندن بر قاچ یوز سنه مقدم تشریح ایتمشلر، هر حکمتی بیان بیورمشلر ایکن زمانه ملالرینڭ بو حال‌لردن کوز یوموب اغماض ایتمه‌لری بتون نفسانیت‌لرندن تولد ایتمش عمادر.

غسل‌نڭ منفعتی

جماعدن صوڭره بنده‌نڭ وجودنده بر آغرلق بر یومشاقلق پیدا اولور، حتی بو آغرلق یالڭز جلده اولمیوب بلکه آنلر ایله برابر وجود بشرنڭ هر جزئنده بر رخاوت طمرلره قدر سرایت ایدر. موازنت جریان دم بیك زور انقلابه دوچار اولور. حتی بدنڭ لایقیله نسیم‌لردن تنفس ایلمه‌سینه مانع اولور. بو حاله مقابل تدبیر صائب اولسه، صو ایله یقماق صو دوکمك بدنڭ هر جزئنی صو ایله یقمقدر.

انسان جنب اولدیغی زمان بونی تجربه ایدرسه، هیچ شبهه‌سز

تصدیق ایدر. بوندن مقدم ابدست حکمتنی بیان صره‌سنده ابدستنڭ جریان دمه خدمتنی واعتدال دمه منفعتی عرض ایتمشدك، البته ابدستگه نسبة غسلنڭ منفعتی دها زیاده اولاجغنی بیانه حاجت یوقدر. شو معنایه بناء فقها عظام ابدست ایله قیلنان نمازدن غسل ایله قیلنان نماز افضلدر دیمشلر.

صحت بدن اوچون بو زمانده اطبا کافه‌سی (دوش) توصیه ایدیورلر بزده شرعا واجب بولغان بر عمل اولدیغنی ملاحظه قیلوب شکرانه ایتمك لازمدر.

ارکان دیندن اولان زکات واجب صدقه‌لر منفعتی

بونلره هر قنغی نقطه‌دن نظر ایدرسه‌گز هیچ شبهه یوقدر بونی انکار ایدن بولنماز: انسانیت قبول ایدر، سوسیالته قبول ایدر، دیموکرات قبول ایدر، همه دیرکه بو یخشیدر، یخشی اولدیغنی اصلا وقطعا انکار ایتمزلر. فقط عاملی آز اولور. اما الحمد لله بزنڭ دینمز بونی فرض ایتمشدر. هر کشیگه الزام ایتمش واجب قیلمشدر. بو جهتنی نظر اعتباره آلمق درکاردر. اصل مهم اولان جهتی شو جهتدر بشقه حکمتلرنی بیانه حاجت یوقدر. بونڭ ایله برابر بزم روسیا مسلمانلرنده

بو کبی صدقه‌لر یول‌سز هیچ اورنسز صرف اولنمقده‌در. حتی بایلارمزنڭ زکات بیره‌م دیب بر طاقم چوروك مسکاو مالنی، اوزندن ایکی کره آرتق بای ملالرغه طاراتمه‌سی، هیچ ضرورتی اولمیان سرخوش‌لره امثالی دیلانچیلکنی اوزلرینه کسب اتخاذ ایتمش آدملره طاراتمق شرعا وعقلا جائز اولمدیغی حالده، خلقمزده عادت اولمشدر. هله خان گرمنده بایلرنڭ زکات بیرمه‌سی بتون کاسم خلقنه زیاندر، کاسم بایلری فلان کون زکات بیرام دیب اعلان ایدر، شونڭ زکاتنی آلورغه دیب اطرافدن خلق کلور، کاسیم فقرالری خانه‌سنده قوناق بولوب زکات کوتوب ایکی اوچ کون یاتار، اوچ کوندن صوڭره بایدان ١٢ آرشون چوروك سیتچه آلور، بیچاره فقیر اوی صاحبی حسام الدین بای‌نڭ بیره تورغان زکاتندن نی قدر زیان کورور. وامثالی مناسبت‌سز حال‌لر، قزانده دها کوبدر.

بو حال‌لری ملاحظه ایدرسك انصاف ایله موازنه اولنورسه، حکمیات دینیه‌دن اولان زکات‌نڭ منفعتی کلیا ضایع اولور. البته بونلری اصلاح بابنده تدابیر لازمه ملته واجبدر. اما اصل زکات وصدقه عین حکمت اولدیغی شبهه‌سزدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

ارکان دیندن بریده حج‌در

حج زیارت کعبة الله، بای بولغان کشی‌گه عمرنده بر کره کعبة اللهنی زیارت قیلمق فرضدر. دنیانڭ قایو مملکتنده وقایو پادشاه تحت حکومتنده اولورسه اولسون، مادام مسلماندر بای‌در، اول کشی‌گه عمرنده بر مرتبه کعبة اللهنی زیارت قیلمق فرضدر.

بو زیارت اوچون شارع طرفندن وقتی تعیین اولنمشدر: ذی‌الحجه سکزنجی کوندن اعتبارا مکه‌ده حاضر اولمه‌لی، طوقزنده آخشام عرفات مجلسنده حاضر اولمق فرضدر، مدتی نهایت بش کوندر. صورت اداسی غایت عقل وحکمته موافق‌در: سن حاکم من آمر اوتاکه ملیونیر بیریکی شریف فلان یوقدر، همه‌یه مساوی برابر بر لباس احرامدر، همه‌سی مساوی من کل فج عمیق چاقرلمش‌لر، بو قدر خلقنڭ شهرده اجتماعی ممکن اولمدیغندن: عرفات میدانی، منی میدانی، هر کسه برابر کوسترلمش، هر کیم قایده بوش اورون تابسه، شونده حاضر اولسون بو مقاملردن هر برنده اوقونمش (خطبه) لیکسیه‌لردن درس آلسون. بونگده پروغرامی شویله تعیین اولنمشدر: (ولا رفث ولا فسوق ولا جدال فی الحج) بوندن دخی مناسب پروغرام اولمز بشقه جهتنی البته وقت حجده امیر مکه تعیین ایتمك لازمدر. زمانه‌سینه کوره زیارت بیت الله

Из фондов Российской национальной библиотеки

اوچون، خصوصا شول مبارك بش كونده اولان خط حركت تعيين اولنوب: خطيب‌لر، واعظلر، ناصح‌لر، نطق سويلاوچيلر هر يره تعيين اولنمق دركاردر.

حج شريف‌نڭ جمله حكمتنى بيان ايتمك، بزم كبى عاجزلره تصور خارجنده‌در. حكميات الهيه لا تعد ولا تحصى: هندلى، قطايلى، روسيه‌لى، عجمستان‌لى، افغانلى، جاوالى، ياپونيه‌لى تركستانلى وسائره وسائره بونلر همه‌سى مسلمان ملت واحدة (ملت ابيكم ابراهيم هو سميكم المسلمين) نه قدر بيوك سياستلر، نه قدر بيوك حكمتلر، بونلرى و بونلرنڭ محسنات سياسيه‌لرنى تعداد ايده‌جك اولور سق، جلدلر ايله كتابلر يازمق لازم اولور.

بو خصوصده (اسرار حجاز) عنوانلى بر اثرمز واردر، اوراده بر چوق حكمتلر، بر چوق نافع مقاله‌لر واردر، شيمديلك كتاب‌نڭ حجمنه كوره سوزمزى اختصار ايتمك مناسب كورلمشدر.

فقط شونى اخطار ايدرز: زمانه‌مزده شايع اولمش بدل حج تجارتى، اركان ديندن دگلدر. بو تجارت بوندن قرق اللى سنه مقدم يوق ايدى، بو تجارت‌نڭ موجدى حاجى تارخان ياخود خان اورده‌سى قازاق خانلرى‌نڭ آخونى عبد الجبار آخون مرحوم مخدومى آلان مدينۀ منوره مجاورندن مشهور مشايخ كرامدن عبد الستار

افندی‌در. بو ذات محترم مدینهٔ منوره‌که بوندن تقریبا ٣٨ سنه مقدم وارمشدر، صوکره روسیه‌یه کلمش، بدل آلمش، کیدر کلور، تکرار بدل آلور، صوکره تدریجا بو تجارت رواج تابقان، خصوصی تجارلر ظهور ایتکان، و اوزینه مخصوص ماکلیر دلال‌لری ظهور ایتکان، حتی بر وقتلار بش یوزگه آلغان بدلنی دورت یوزگه استانبولده صاتوب کیری قایتوچی‌لرده بولدی. بو معامله‌لردن هیچ برینڭ دین ایله علاقه‌سی یوقدر. شونڭ اوچون بز آنلرنڭ مضرتنی بیانه حاجت کورمایمز.

شیمدی بز بو یرگه قدر (علم حال) مزنڭ محضا طبی اولان جهتنی بیان ایدوب، حکمی اولان جهتنه دخی جزئی بر نظر ایلدك، بوندن مقصد: دین مبین اسلامنڭ هر اموری فن طب و حکمته تطبیق اولنمه‌سی ممکن اولدیغنی کوسترمکدر. هم علمای اسلام شول طریقه آیات قرانیه‌نڭ اسباب نزول‌لرنی ایزله‌مش‌لر، هر آیت معناسنی حکمیات حاضره‌یه تطبیقاتیله موازنه ایتمشلر. کتب اسلامیه‌نڭ بو جهتی غایت مکملدر.

اصول دین مبین اسلامده بر قاعدهٔ اساسیه واردرکه اوده: (عقل نقله مقدمدر مسئله‌سی) بو مسئله بو اساس غایت مهم وغایت موجب اعتبار وافتخار اولان بر مسئله‌در، من بو خصوصده اطالهٔ کلامه

حاجت کورمه‌دم اما شوراسنی اخطار ایدرزکه بزم بورایه قدر عرض
ایلدکمز منفعتلر، عبادتلر وفرض بولغان عمللرمزنڭ منفعتلری‌در
هیچ شبهه‌سز بوراده بزم کوستردکمز منفعتلر اصل حقیقته نسبة
ذره‌در و الا حکمیات الهیه‌یی تماما تعداد ایتمك طاقت بشریه‌دن دگلدر
مگر شونی دخی خاطرده توتمق لازمدرکه بنده هر نرسه‌ده بیك اوزون
فکر وملاحظه ایتمك درکاردر انسان ملاحظه ایتدکچه الله سبحانه
وتعالی الهام ایدر، بزم خاطرمزه کلمامش عقلمز ادراك ایتمامش
هیچ شبهه‌سز ئلله کیملره من طرف الله الهام اولنور بنده‌نك وظیفه‌سی اسباب
الهامه تشبث ایتمکدر یعنی تفکر تدبر وعرض عمیق ملاحظه
ایله ذهنلره جلا ویرمکدر. الله تعالی کلام قدیمنده هر اموردہ
تفکر تذکر ایله امر ایتمشدر. الله سبحانه وتعالی وجود پاکنی
بنده‌لرینه امتحان طریقیله: (افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت
والی الارض کیف سطحت) الایه و امثالی نیچه ایات بینات علی طریق
الامتحان والاستشهاد وارد اولمشدر.

بونلری موازنه ایتمك اوچون انصافدن بشقه بر شی لازم دگلدر.

جلد اول عبادتده تمام اولدی جلد ثانی معاملات و محرمات
قسمنه عائد اولوب هر نوع حرام بولغان نرسه‌لرنڭ اسباب حرمیتی
ووجه تحریمی بالتفصیل عرض اولنه‌جقدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

بر چوق آدملر ظن ایدرلرکه: یکرمنجی عصرده دیندن بحث ایتمك، دینگه عائد سوز سویلامك زمانی دگلدر، شیمدی هر کشی اوچون حیات ترکلك مسئله‌سی فلان سوزلرنی سویلامك لازمدر. حریت مدنیت سوسیالیزم کبی مسئله‌لردن بحث ایتمك لازمدر دیرلر. فقط بزم فکرمز اسلاملره حیات مسلمانلق ایله برابر اولورسه حیاتدر، اسلاملره حریت مدنیت همه‌سی لازمدر، فقط مسلمانلق دائره‌سنده اولمق شرطیله لازمدر.

بو کون خره‌ستیانلرنك کافه‌سی هر نه دعوا ایدرلرسه، خره‌ستیانلق پرده‌سی آستندن دعوی ایدرلر. بو کون دول معظمه اولوغ پادشاهلر آراسنده مشهور بولغان "شرق مسئله‌سی" بتون جهانی امیدسز بر حاله کتوره‌چك مسئله‌لردندر. بونك اصلنی تحقیق ایده‌چك اولورسه‌ق: روم ایلی شرقی‌ده، ماکیدونیاده، یونانستانده دوكلمش قان دریالری اورپالیلرنك آفریقایه دوغری آیاق آطشلری وسائره نیچه قانلی مسئله‌لر، همه‌سی شرق مسئله‌سندن تولد ایتمش بر دسیسهٔ خفیه‌در. بو مسئله‌نك آناسی صلیب وقعه‌سیدر. دها آچیق سویلامك لازم کلورسه، خره‌ستیانلق ایله مسلمانلق آراسنده اولان منافرتدر. بو کون چین قطایده وافریقه‌ده جولان ایتمك‌ده اولان بر چوق میسیونیرلر، بو مسئله‌نك تخومنی اکمك ایله مشغول اولدقلری مقرردر. یارین بر میسیونیرنك بورنی قانادیغی

کبی، مدنیت دعواسنده اولان، بلکه کلیسه‌یی حکومتدن آیردق دعواسنده اولان فرانسوزلر وبشقه زور پادشاهلر همه‌سی پراخودلر صوغش آلت‌لرینڭ کافه‌سنی شول طرفه سوق ایدرلر، یگرمنچی عصرده دین سوزی کیراکمی دیگان بنده‌لر، بورالری ملاحظه‌دن عاجزلردر. یگرمنچی عصرده بر میسیونیرنڭ بورنی قانادیسه، ملیون آقچه‌لر صرف اولنوب یوزر مڭ جانلر تلف اولنمقده‌در. بز بونلره گوزل اعتبار ایله نظر ایدرسک، صوگره دینمزنڭ اساسنی محافظه ایتمک اوچون، اسرار دینیه وحکمیات الهیه‌دن بحث ایتمگه مجبور اولورز. شونڭ اوچون شیمدیلک بویله بر مختصر علم حال طبی نشرنی مناسب کوردک. انشا الله فائده‌دن خالی اولمز امیدنده‌یز.

البته بو کبی نیچه نیچه رساله‌لر دخی نشر اولنورسه آزدر: (قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی) آیت کریمه‌سی‌نڭ معناسی ظاهردر.

شولای هم بولسه‌ده علما بو مسئله‌دن کلیا اغماض ایده‌مز، علما اسلام اوز مجلسلرنده حکمیات دینیه‌دن هر دائم مذاکره قیلسه‌لر، عوام خواص مجلسلرنده تعلیمات دینیه‌نڭ حقیقی معنالرنی ملاحظه قیلوب نظر اعتباردن کیچرسه‌لر، بزم بو کتابچه‌ده یازدیغمز خلاصه‌لر، حیات عمومی‌نڭ اصلاحی اوچون جزئی بر رهبرلک خدمتنی ایفا ایده بیله‌چکی

Из фондов Российской национальной библиотеки

شبهه‌دن عاریدر. بز بو کتابچه‌نی اجزا اجزا نشر ایده‌جکز باذن الله بو کتابچه مأمورات دینیه ومنهیات شرعیه‌دن هر مسئله‌نی برر برر نظر اعتباردن کیچره‌چکدر.

قارئین کرام خطالرنی بولوب، اوزمزگه مرحمت قیلوب تنبیه قیلسه‌لر بوندن صوڭره با ترتیب چیغه تورغان عددلرمزده، انشاء الله تصحیح ایدرز.

عبد الرشید ابراهیم

Инв. № 28318

Из фондов Российской национальной библиотеки

Татар.
2 8944

4434

الفت تلمیذ کتبخانه‌سنده بولنور کتابلر:

"روسیا مسلمانلاری اتفاقی" نڭ پروغرامی عادی کاغدده (۷) تین.

" " " " یخشی کاغدده (۲۰) تین.

بیڭ اوچ یوز سنه‌لك نظره.......... (۲۰) "

مطبعه‌ده تیز زمانده باصیله‌جقدر: بیڭ بر حدیث شریف کتابینڭ تاتارجه ترجمه‌سی.

آبونه برملب ایکی روبل؛ اونلاب بر روبل ایللی تین؛ یوزلب بر روبل.

"الفت" "تلمیذ" مطبعه‌سی تورلی زاکازلار قبول قیلادر.

1-1454027

Из фондов Российской национальной библиотеки